

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

НАШ ЈЕЗИК

НОВА СЕРИЈА

Књ. VI св. 7—10

БЕОГРАД 1955

САДРЖАЈ

	Страна
1. А. Белић: О значају посматрања властитог језика за познавање језика уопште	197
2. М. Штевановић: Сложени глаголски облик или сложеница	209
3. Б. Милановић: О облику једног глагола у екавском изговору	225
4. Д-р Павле Ивић: О виду глаголског облика <i>будем</i>	239
5. Ђ. Живановић: О једном вокативу	246
6. Св. Предић: Ипак, <i>quieta non movete</i>	248
7. П. Ивић: О акценту презимена као <i>Илић</i> , <i>Панџелић</i> и сл.	251
8. Ђ. Живановић: Подваљак	255
9. Б. Терзић: Првак „Бољшег театра“	258
10. Драгиша Живковић: О повезивању наставе језика и књижевности у вишим разредима средње школе	261
11. М. С. Лалевић: Обрада субјекта	273
12. Језичке поуке	287

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

Секретар Уређивачког одбора — Бранислав Милановић

Научна Књига

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ

БЕОГРАД 1955

Штампа Графичко предузеће „Академија“, Београд, Космајска ул. 28

О ЈЕДНОМ ВОКАТИВУ

Наши преводиоци врло често морају много да се муче при преношењу страних имена у наш језик. Обично се каже да треба транскрибовати имена. То је лако рећи, али је тешко и учинити, јер ће много пута бити тешко нашим знацима преносити гласове којих нема у нашем језику. Тада се служимо приближним транскрибовањима. А још веће тешкоће настају кад почну страна имена у тексту да се употребљавају у разним падежима. У тим случајевима увек може доћи до неспоразума. Мислимо да то питање још нисмо решили, јер га није лако ни решити. Бар не потпуно. Али има случајева када правила нашега језика могу да отклоне сумњу или колебање. Ево једног таквог случаја.

У Шекспирову Јулију Цезару, у преводу Б. Недића и В. Живојиновића (издање Просвете, 1948), наишли смо на један облик који нас је натерао да се њиме позабавимо. Ствар изгледа наоко сасвим једноставна, али је ипак изазвала извесна неслагања и неспоразуме.

У 1. сцени II чина Шекспирове трагедије Брут се овако обраћа својој пријатељу Касију:

Одвех би крвав изгледао цео чин наш,
Каје Касије...

А мало даље и у истом монологу Брутову читамо овакав текст:

Жреци
Будимо, дакле, што приносе жртву,
Не касипи, мој Каје.

Слично начињен вокатив од имена Кај налазимо и даље у неколиким случајевима. Тако ће у истој сцени Брут рећи и ово:

Какав час изабра, врли
Каје, да паднеш у постељу!

А мало даље исто тако:

А шта је то, мој Каје, чунеш
Успут...

И Марко Антоније говори овако Кају Касију:

Каје Касије, опрости! (III, 1).

А Цезар ће се овим речима обратити Кају Лигарију:

Ни близу
Цезар ти такав, Каје Лигарије, душман не беше...
(II, 3).

У први мах смо помислили да је тако начињен вокатив случајна омашка. Касније смо се уверили, као што показују и наведени примери, а то су сви примери вокатива од имена Кај у овоме делу, да је у овоме преводу од имена Кај увек грађен вокатив на тај начин.

Прегледали смо онда и старији превод Светислава Стефановића. И код њега је на исти начин грађен вокатив од овог имена у свима случајевима које смо малочас навели. Значи да су такав вокатив и први и каснији преводиоци сматрали за правилан. Што се тиче Стефановића, он се колебао и у другим преводима када је требало да гради вокатив од страних имена на *j*. Тако ће у Антонију и Клеопатри овако написати једну реченицу: „Твој отац, Помпеје, не би никад био направио овај уговор“ (II, 6). Али ће зато у многим другим случајевима начинити вокатив овако: Помпеју, Тиреју и сл. Б. Недић и В. Живојиновић увек граде вокатив од оваквих имена на -у, сем наведеног имена Кај.

Познато је како се гради вокатив у нашем језику од именица мушкога рода: наставак може бити *e* или *y*, и то *e* је код именица које се завршавају на такозвани тврд сугласник, а *y* код именица на било који предњонепчани, а поготову мек сугласник. Сугласник *j* је мек сугласник, па према томе у вокативу мора бити наставак *y*. Тако ће од *змај* и *крај* вокатив бити *змају* и *крају*. Па по истом том правилу и од имена Кај мора се начинити вокатив Кају, а не Каје. Онако исто као што је од Помпеј — Помпеју, од Тиреј — Тиреју, од Егеј — Егеју, од Менелај — Менелају и сл. Па тако и од Попај вокатив мора бити Попају, а ми смо више пута у Политикином забавнику прочитали Попаје, што није свакако исправно.

Б. Живановић